פועלי כל הארצות התאחדו!

זו הדרך

ZO HADEREKH زو هدريخ

גיליון 32, 14 באוגוסט 2019

המצלמות הן דיכוי פוליטי

מטרת הליכוד לבצע מחטף גזעני במטרה להוריד את שיעור ההצבעה בציבור הערבי

תקופת הבחירות עומדת בסימן פרובוקציות נבזיות. בשבוע שעבר שוב עלתה לדיון בוועדת הבחירות המרכזית שאלת הכנסת מצלמות בידי אנשי הליכוד לקלפיות ביישובים ערביים (עוד על כך – ר׳ ידיעה בעמ׳ 4 של גיליון זה). בהמשך, עשויה שאלה זו להידון גם בבג״ץ.

הליכוד נקי הכפיים, בראשות בנימין נתניהו בר הלבב, מתיימר להגן על טוהר הבחירות. לא יאומן כי יסופר! אך למה, מכל פלחי האוכלוסייה, צריכים להשגיח דווקא על הערבים? כבר בעת העתיקה הבינו כי פשעים מבצעים לרוב מי שתוצאות הפשע מועילות להם. קיקרו, הסנטור הרומאי, טבע את האִמרה, לפיה כל חקירת פשע צריכה להתחיל בשאלה: ״למי זה עשוי להועיל?״ (Que Bono).

מה ייצא לאזרחים הערבים מזיוף תוצאות הבחירות? למפלגות היושבות בממשלה דרך קבע יש אינטרס להגדיל את כוחן כדי למנות יותר שרים מטעמן. ואכן, תמיד נפוצו בישראל בדיחות כי חרדים ממשיכים להצביע בבחירות גם לאחר מותם. אך המיעוט הערבי-הפלסטיני בישראל, כידוע, הוא ״מחוץ לתחום״ מבחינת מפלגות הממסד. חד״ש והמפלגות הערביות לא היו, ודומה כי לא ישתתפו בקרוב, בממשלה.

לכן ברור כי הכנסת מצלמות לקלפיות רק ביישובים ערביים היא מניפולציה גזענית של תנאי ההצבעה. מדובר במרכיב באסטרטגיה רחבה של דיכוי בוחרים ערבים. כוחות גזעניים השתמשו באסטרטגיה זו באופנים שונים בארה״ב, באוסטרליה, בקנדה ובבריטניה. תכליתה היא הרתעת מצביעים, תוך הפחדה או ניכור שלהם ממימוש זכותם החוקית והדמוקרטית. הצבת המצלמות היא המשך של ההסתה מבית היוצר של ראש ממשלה שהצהיר ערב הבחירות ב-2015: ״הערבים נוהרים בהמוניהם לקלפיות״.

ביהמ״ש העליון קבע בעבר כי ״חופש הבחירה משמעו לא רק החופש הפיזי להטיל לקלפי את פתק ההצבעה, אלא גם ובעיקר החופש הגמור לעבור כבן-חורין את תהליך ההצבעה מבחינה נפשית ושכלית. לכן, כל מעשה שיש בו כדי לצמצם או לבטל, בין במישרין ובין בעקיפין, את חירות חשיבתו של הבוחר ויכולתו לתת ביטוי אמיתי לתכנית הפעולה הרצויה בעיניו ולהשקפת עולמו [...] פוגע בעיקרון הבסיסי של טוהר הבחירה ואי-תלותה. מכאן שמעשים כאלה פסולים הם מיסודם״ (פלאטו שרון נגד מדינת ישראל, 1984).

מצלמה שנמצאה על פעיל בקלפי (צילום: זו הדרך)

לא יעלה על הדעת כי האחריות לשמור על טוהר הבחירות תופקד בידי מפלגת השלטון, או כל מפלגה אחרת. מפלגת הליכוד פועלת בניגוד לחוק ולקחה אותו לידיה משל הייתה מיליציה. לשופט חנן מלצר, כיו״ר ועדת הבחירות המרכזית, אין סמכות לקבוע שום תנאים בהן יותר הצילום לוויג׳ילנטים מטעם עצמם.

זאת ועוד, מצופה היה ממלצר להחליט על פתיחה בהליך פלילי נגד הליכוד. גם לשר המשטרה וה-BDS, גלעד ארדן, אין סמכות להורות למשטרה לצלם בקלפיות שעה שאין חוק בנושא. פעולה משטרתית היא לגיטימית רק כשהיא נעשית לפי חוק. שינוי בחקיקה יכולה לאפשר רק הכנסת – וגם אז חייב החוק, כדי לא להיות גזעני, לחול על כלל האוכלוסייה ולא רק על אזרחים ערבים. במהלך בחירות אפריל 2019 יזמה מפלגת השלטון הפרעה למהלך הבחירות ופגעה בפרטיות הבוחרים. זו עבירה פלילית. היא מתכננת לחזור עליה בשנית.

דברים בשם אומרם

אבד לו הברק

"אהוד ברק לא יכול להיות שותף לדרכה של מרצ. תאוות הממון וקשריו המפוקפקים עם אפשטיין, אירועי אוקטובר ויחסו לפלסטינים – פגעו בשמאל כפי שאף אחד לא עשה לפניו ואחריו. דרכו הפוליטית של אהוד ברק היא שלילה מוחלטת של חזון השמאל. בצמתי-הכרעה חשובים ברק העדיף הפעלת כוח על חתירה לשלום. כסגן רמטכ"ל במלחמת המפרץ הראשונה, דחף את ממשלת שמיר לתקוף את עיראק כתגובה לירי הסקאדים על ישראל. כרמטכ"ל בתקופת הסכמי אוסלו, דחף לסנדל את ההסכם הראשון. כראש ממשלה הייתה לו אחריות משמעותית לפריצת האינתיפאדה השנייה. ובמיוחד – ברק פגע בשמאל הישראלי כפי שאף אחד לא עשה לפניו ואחריו, עם אמירתו המפורסמת 'אין פרטנר' וטענתו שחשף את פרצופו האמיתי של יאסר ערפאת. בתפקידו האחרון בממשלת ישראל היה בין הדוחפים לתקוף את איראן, החלטה שאם הייתה יוצאת לפועל הייתה מביאה אסון על המדינה שלנו. האם ראש הממשלה האחראי על אירועי אוקטובר 2000 הוא שותף לחתירה כנה לשוויון יהודי-ערבי? האם בכל תפקידיו בממשלות ישראל תרם תרומה כלשהי לקידום שוויון בין יהודים וערבים? נכון, ברק ביקש מהאזרחים הערבים סליחה. לצערנו, אנו כבר מכירים את בקשות הסליחה של אהוד ברק. בל נשכח שלפני בחירות 1999 הוא ביקש סליחה מעולי מדינות ערב, אך בקשת הסליחה לעולם לא הפכה לצעדי מדיניות ממשיים, אלא נשארה בגדר טריק אלקטורלי".

(השר לשעבר יאיר צבן בוועידת מרצ, 28.7)

אמור לי מי חבריך

"מרצ מגדירה עצמה כסוציאל-דמוקרטית, אבל ברק מביא למחנה הדמוקרטי לא רק חיבור למיליארדרים, אלא גם חיבה עזה אליהם".

(סמי פרץ, "דה מרקר" 2.8)

טראמפ לא לבד

"נשיא ארה"ב לשעבר רונלד רייגן תיאר נציגים אפריקאים באו"ם כ'קופים' - כך עולה מהקלטות שחשף המגזין 'אטלנטיק'. הוא אמר את הדברים כשהיה מושל קליפורניה, במהלך שיחת טלפון ב-1971 עם הנשיא דאז ריצ'רד ניקסון.. רייגן זעם על כך שנציגי המדינות האפריקאיות הצביעו באו"ם נגד ארה"ב ובעד ההכרה בסין. חברי המשלחת של טנזניה אף פצחו בריקודים אחרי ההחלטה לסלק את טאיוואן. רייגן, שתמך בטאיוואן, התקשר יום לאחר מכן לנשיא כדי להביע את תסכולו. 'לראות את הקופים האלו מהמדינות האפריקאיות האלו, לעזאזל איתם. הם עדיין לא רגילים לנעול נעליים', אמר הנשיא לעתיד. ניקסון, שנפרד מהנשיאות ב-1974 בעקבות פרשת ווטרגייט, נשמע צוחק מהצד השני. יצוין שרייגן תמך במשטרי האפרטהייד שהתקיימו בדרום אפריקה וברודזיה".

("מורנינג סטאר", 2.8)

מכתבים למערכת

על מאבק עובדי הפנימיות

אני עובדת 12 שנים כמנהלת חשבונות בכפר הנוער הימי מבואות ים. במסגרת הפנימייתית מבואות ים כ-230 עובדים, מתוכם 150 מורים ו-80 עובדי פנימייה ומנהלה. הפערים הקיימים בין שכרם של עובדי ההוראה לשכר עובדי ההדרכה והמנהלה הם עצומים.

כמו כן, ב-2014 התאחדו בתי הספר מבואות ים ובית הספר רמות חפר המשמש בית ספר לילדי מועצה אזורית עמק חפר. זו זכות שנפלה בחלקנו להיות שותפים בעשייה החינוכית והלימודית במקום הקסום הנקרא כפר נוער. למרות זאת, עובדי כפרי הנוער בישראל אינם זוכים בהכרה על היותם משפחה לאלפי חניכים בישראל. אנחנו עושים עבודת קודש, באהבה, ברגישות ובאמונה שלמה בשליחותנו, ממשיכים לתת מענה אנושי 24/7 ואף מלווים את החניכים בהמשך דרכם גם לאחר סיום לימודיהם וגיוסם. אבל התגמול על כך אינו מכבד אותנו ואת עשייתנו.

עובדי כפרי הנוער כפופים היום להסכמי עבודה שלא עודכנו משנות ה-80 עם טבלאות שכר מיושנות ומתח דרגות נמוך, אשר מזמן אינו תואם את יוקר המחייה של היום.

שכר הייסוד של עובד בכפר הנוער הוא מביש ותוספות למיניהן נבלעות בתוך סעיף "השלמה למינימום" ואינן מאפשרות שום אופק קידום בשכר. אני, למשל, עובדת 12 שנים במבואות ים ועדיין נמצאת תחת ההגדרה "השלמה למינימום". כך גם רוב העובדים בכפר. על רקע זה, פנינו לפני כמה שנים להסתדרות על מנת שניאבק יחד על תנאי ההעסקה שלנו. מלווה אותנו ראש חטיבת כפרי הנוער בהסתדרות המעו"ף, ניר אלון.

בעקבות הסכם שנחתם באוגוסט 2018 בין ההסתדרות, משרד האוצר, משרד החינוך ואיגוד רשתות החינוך, הוחלט לתת לכל עובד "פיצוי" שהסתכם במענק חד פעמי בסך 9,500 שקל. זאת עקב השחיקה בשכרנו. המענק שולם ב-3 פעימות. מאז התנהל מו"מ רציני להשוואת שכר עובדי כפרי הנוער ולהתאימו לשכר המורים.

בנוסף, הסכם קיבוצי המעלה את השכר לעובדים במגזר הציבורי ב-7.75%, שנחתם בשנת 2016, לא כובד עד כה. לצערנו, לא ראינו שום התקדמות במו"מ. בשנה האחרונה נציגי משרד האוצר ומשרד החינוך גררו רגליים, דחו את מפגשי המו"מ שוב ושוב, וזאת למרות התראות חוזרות ונשנות של העובדים ושל ההסתדרות.

לקראת שנת הלימודים תש"פ, אנו מצפים לקבל ממשרדי הממשלה הנוגעים בדבר מענה בנושא. כפי שנעשו בעבר רפורמות לשיפור שכר עובדי ההוראה, אנו מצפים שייעשה צדק גם לעובדי כפרי הנוער בישראל.

בתקווה שנירתם כולנו, העובדים, ההסתדרות ומשרדי הממשלה למען מטרה חשובה זו, אני מאחלת לכולנו שנת לימודים מוצלחת ומכבדת!

אדריאנה דוד, מושב אחיטוב

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com
או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

נחשפו הקבלנים האחראים למותם של עובדי בניין

פיגומים מסכני חיים

בעת סגירת גיליון זה, נמנו מתחילת השנה 53 עובדים שנהרגו בתאונות עבודה, מתוכם - 29 בענף הבנייה. המפעלים ואתרי והבנייה במדינת ישראל הפכו בשנים האחרונות מלכודת מוות, ומספר ההרוגים גדל מדי שנה.

בתחילת החודש פרסמה העמותה "קו לעובד" דוח מקיף המנתח 850 צווי בטיחות שהוטלו במחצית הראשונה של 2019. הדוח סוקר את החברות המובילות בהזנחת הבטיחות בבניין. שום כלי תקשורת לא היה מוכן לפרסם את ממצאיו ובייחוד את שמות הקבלנים.

בראש הרשימה ניצבת חברת "אסום", עם 14 צווים במחצית הראשונה של השנה. אחריה "נאות שמיר ש." עם 11 צווי בטיחות. השלישית, עם תשעה צווים בגין ליקויים מסוכנים באתריה, היא "א.ד אשר זגורי עבודות בנין". גם לחברות "מחאמיד תאופיק – חברה לבניין ופיתוח", "יצחק שטרן ושות'" ו"קבוצת אשטרום" יש מעמד של כבוד מפוקפק ברשימה.

הדוח מפרט את ההפרות העומדות מאחורי הצווים, ואת הצעדים הנדרשים על מנת שהאכיפה תהא יעילה יותר, ועל מנת שחברות גדולות כמו אלה לא יוכלו להרשות לעצמן לזלזל בבטיחות עובדיהן. ברשימה חברות קבלניות גדולות ובינוניות, אבל אף לא אחת מהן לא נסגרה בעקבות ההפרות השיטתיות של חוקי העבודה.

18 צווי בטיחות הוצאו נגד חברת הבנייה "אסום" בשנתיים האחרונות בגין ליקויי בטיחות חמורים, אך על פי "הארץ" (28.7) רשם הקבלנים העניש אותה בקנס של 20 אלף שקלים בלבד ובשלילת רישיון על תנאי לחצי שנה. משרד השיכון מצידו השמיט את "אסום" מהודעה לציבור שפרסם המפרטת החלטות שננקטו נגדה.

ב-11 ביולי, עת נערך לחברה שימוע, התקיים באתר בנייה של "אסום" באשקלון סיור של ראש הממשלה בנימין נתניהו, שרת השיכון יפעת שאשא־ביטון ושר הקליטה והעלייה יואב גלנט. ביום הסיור פרסם נתניהו סרטון מתוך הסיור בעמוד הפייסבוק שלו וכתב: "חונך עכשיו באשקלון דיור ציבורי לעולים". בפברואר האחרון אף התקיים טקס בהשתתפות השרה שאשא־ביטון ושר האוצר משה כחלון, ובו גזרו השניים סרט בפרויקט מחיר למשתכן של "אסום" בשדרות. באותו אתר נהרג אשתקד הפועל הסיני צ'ו שינווי.

בשנה האחרונה, ובעקבות המאבק הציבורי המתרחב, החל רשם הקבלנים במשרד הבינוי והשיכון, איתן אליהו, לפעול נגד קבלנים המסכנים את בטיחות עובדיהם. זאת לאחר כעשור ללא פעילות בתחום הבטיחות בבנייה. מתוך 17 החברות שרשם הקבלנים זימן לשימוע, ננקטו צעדים משמעתיים נגד 11 מהן. מחברת "אחים אוזן חברה לבנייה", שלה הוצאו 19 צווי בטיחות בשנים האחרונות, נשלל הרישיון לשלוש שנים והוטל עליה קנס מזערי בסך 39 אלף שקל. מדובר בסכום המרבי שרשאי הרשם לקנוס. זה שינוי מרענן ואף משמח מצדו של רשם הקבלנים, שהרי בשנתו הראשונה בתפקיד (2018), לא הטיל שום קנס בגין הפרת כללי הבטיחות באתרים. אך הרשם אליהו שב לסורו: בשבוע שעבר (4.8) החליט להחריג כמה פרויקטים מההחלטה לשלול את רישיון הקבלן של חברת האחים אוזן, וזאת "כדי שתוכל להמשיך בביצועם במטרה למנוע פגיעה ברוכשים".

צילום: מגן דוד אדום

ממשרד השיכון נמסר כי "הרישיון הוחזר בתנאי שהחברה תעמוד בתנאים מסוימים: היא תצטרך לעמוד בדרישות בטיחות ולעדכן את תכניות הבטיחות באתר, כדי שקצב התקדמות הפרויקט יואץ". נוסף לכך, המשרד טען כי "מפקחי העבודה הונחו להגביר את הפיקוח על האתרים". אלא שמשפט זה מעורר גיחוך – בהיעדר מפקחי בטיחות כמעט לגמרי.

תשעה פרויקטים פעילים הוחרגו משלילת הרישיון, בהם פרויקט מחיר למשתכן בחריש ושלושה פרויקטים נוספים בבית דגן שנמצאים בשלבי בנייה מתקדמים. עוד הוחרגו פרויקטים בדימונה, בבאר שבע ובאופקים. "העבודה באתרים אלה הושבתה מאז ההחלטה על שלילת הרישיון", הדגישו במשרד הבינוי והשיכון. עוד נכתב בהודעה כי "אלמלא ניתן אישור ההחרגה, היו הפרויקטים נעצרים לחלוטין וקבלן אחר צריך היה להמשיך בעבודה, דבר שייקר את העלויות לרוכשים שמחכים לדירות".

כך יד רוחצת יד: הפרויקט הכושל של שר האוצר "החברתי" כחלון (כעת בכיר בליכוד) גובה קורבנות בנפש; אבל אין בעיה: נציגתו במשרד השיכון, השרה שאשא־ביטון, תעשה כל שביכולתה על מנת שלא ייפגעו רווחי הקבלנים, הבונים בפריפריה דירות שכנראה איש לא ירכוש.

לפועלו של השר כחלון התייחס אחד מראשי ועד המנופאים של ההסתדרות, רון ירמיהו, לאחר שפורסם דוח מבקר המדינה, שנכתב בעקבות מותם באתרים של 298 פועלים ושני עובדי אורח מאז 2010 ועד מאי 2018. הדיון נערך ב-9 ביולי אשתקד בוועדה לביקורת המדינה של הכנסת. בישיבה תקף ירמיהו את שר האוצר כחלון וזעק: "דוח זה נכתב בדמם של חבריי. כשאני רואה את ראש הפירמידה, שר האוצר כחלון, מכריז שהוא רוצה לראות 'מנופים, מנופים ועוד מנופים' – אני רואה 'הרוגים, הרוגים והרוגים". אני מבין שזה הניגון היום. יש הרבה כסף בבנייה, וההרוגים לא עולים הרבה כסף".

אפרים דוידי

שוטרים תוקפים מפגין באל-אקצא (צילום: אניס ברגותי)

חד"ש גינתה בחריפות:

פרובוקציות מבית הימין באל-אקצא

ממשלת ישראל איפשרה (11.8) למאות יהודים משיחיים לעלות למסגד אל-אקצא ("הר הבית") לרגל תשעה באב, למרות שהמשטרה הודיעה באותו יום כי לא תאפשר זאת בשל "פוטנציאל החיכוך הגבוה".

לפי המשטרה, בעימות נפצעו ארבעה שוטרים באורח קל ובינוני, ולפי הסהר האדום נפצעו 61 פלסטינים (מהם 15 פונו לבתי חולים במזרח ירושלים והשאר טופלו בשטח). לדברי מפקד מחוז ירושלים, דורון ידיד, עלו להר הבית כ-600 יהודים. בשעה 13:30 שוב התאפשר למספר מצומצם של יהודים משיחים קיצוניים להיכנס למתחם המסגד.

ח"כ יוסף ג'בארין (חד"ש, הרשימה המשותפת) מסר בתגובה כי "כניסת השוטרים למתחם מסגד אל-אקצא ותקיפת המתפללים באלות, ברימוני הלם ובכדורי גומי בפתח חג הקורבן (עיד אל-אדחא), היא פרובוקציה בוטה ופגיעה בחופש הפולחן". ג'בארין הוסיף כי "הדבר מהווה עוד ניסיון לשנות את הסטטוס קוו במקום, כחלק ממדיניות ממשלת הימין הקיצוני. נתניהו נושא באחריות להשלכות המסוכנות של מדיניות מטורפת זו".

לדברי חברו לסיעה, ח"כ עופר כסיף, "העולים להר הבית אינם מחפשים קדושה אלא תבערה, וכך גם כוחות המשטרה שנשלחו להטיל רימונים על מתפללים. תבערה זו אינה תוצאה של סכסוך דתי, אלא המשך מתוכנן של השתוללות המשטרה בירושלים המזרחית הכבושה".

יו"ר המשותפת הגיב לשר גלנט:

רק סיום הכיבוש ימנע את המלחמה הבאה

שר העלייה והקליטה וחבר הקבינט המדיני-ביטחוני יואב גלנט התארח בסוף השבוע (10.8) בתכנית "פגוש את העיתונות". במהלך הריאיון, התייחס גלנט להסלמה במצב הביטחוני, וטען: "החמאס לא יכתיב את לוח הזמנים". השר הצהיר: "יהיה עוד מבצע רחב בעזה, אבל אנחנו נקבע את העיתוי ואת התנאים".

יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש), הגיב לדברי שר גלנט באומרו כי "כל שיש לממשלת הימין להציע – עוד מלחמה בעזה, עוד דם ועוד הרוגים".

עודה הוסיף: "שידור חוזר ברצועת עזה יהיה אסון לפלסטינים, אבל גם לאזרחי ישראל כולם. רק סיום הכיבוש ופתרון מדיני ימנעו את המלחמה הבאה".

נציגי חד"ש התנגדו בנחישות להצבת מצלמות בקלפיות

בעקבות פניית ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש, הרשימה המשותפת) וארגון עדאלה, נעתר השופט חנן מלצר, יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, לקיים דיון פומבי בעניין תכנית הליכוד להציב מצלמות נסתרות בקלפיות ביישובים ערביים.

בדיון השתתפו ח"כ תומא-סלימאן וחברה לסיעה ח"כ עופר כסיף. "פרויקט הצבת המצלמות של הליכוד הוא מהלך עם מניעים פוליטיים ברורים. המטרה המוצהרת של הליכוד ומשרד יחסי הציבור ששיתף איתו פעולה – הורדת שיעור ההצבעה בציבור הערבי", אמרה בדיון חברת הכנסת.

"הליכוד מנסה ליצור מצג שווא ציבורי, לפיו זיופים קיימים רק אצל הערבים, והרבה מהם. כאשר כך נשמעת מפלגת השלטון, זה גורם לאזרח הערבי לחוש כי הקול שלו שווה פחות.

"זה מייצר מצב של חוסר אמון במערכת הפוליטית. האזרח חש שפוגעים בשוויון של הקול שלו. זו מטרת הליכוד", הוסיפה.

ח"כ עופר כסיף אמר בדיון, כי "משרד הפרסום ששכר הליכוד, קייזלר ענבר, היטיב לנסח זאת בעצמו. 'בזכות הצבת המשקיפים מטעמנו בכל קלפי, אחוז ההצבעה ביישובים הערביים ירד אל מתחת ל-50%, וזה האחוז הנמוך ביותר שנראה בשנים האחרונות', התפאר משרד הפרסום.

"הצבת מצלמות בקלפיות היא פגיעה בפרטיות, והכוונה אינה 'לפקח' על האזרחים הערבים אלא למשטר אותם, לגרום להם לחוש מאוימים ולעודד אותם להדיר רגליהם ולא לממש את זכותם הדמוקרטית לבחור" (עוד על כך – ר' שער).

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע

בדואר אלקטרוני

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

איך עוצרים את נתניהו

מאת **וסים חוסרי**

ראש ממשלת הימין, בנימין נתניהו, יודע שלא יעלה בידי להקים ממשלה אם יקרו שני דברים: תוספת לייצוג האזרחים הערבים בכנסת וגידול בייצוג מפלגתו של אביגדור ליברמן.

נתניהו הוא פוליטיקאי ערמומי, אשף קמפיינים היושב על כס ראש הממשלה במשך תקופת שיא של 13 שנים, מתוכן עשר שנים ברציפות, מ-2009 ועד היום. איני רוצה לסקור את הביוגרפיה של נתניהו או למנות את יכולותיו, אלא רק לנסות ולנתח מה עושים בימין ובפרט מה עושה נתניהו על מנת להישאר בשלטון, בייחוד מאז שפרץ המשבר שהוביל אותו לפרק את הכנסת ה-21 ולהכרזה על מערכת בחירות נוספת בספטמבר הקרוב.

ראשית, לאחר ההכרזה על הבחירות, מינה נתניהו לראשונה הומו מוצהר, את חבר הכנסת אמיר אוחנה (הליכוד), לתפקיד שר המשפטים ההומו הראשון בישראל.

מינוי זה בא לאחר שנתניהו הדיח את שרת המשפטים לשעבר איילת שקד, המזוהה עם הציונות הדתית. הדחה זו והמינוי שבא בעקבותיה לא היו, לעניות דעתי, מסר לזרם שמייצגת שקד.

היה זה בראש ובראשונה מסר לליברלים שמולם מבקש נתניהו להתנער מהאשמות על כניעה לדתיים המתנגדים לזכויות להט"ב. זו גם אמירה לאנשי הליכוד שנתניהו אינו נמצא בכיסה של הציונות הדתית. תזכורת זו מטרתה חיזוק של מפלגתו והמרצת חבריה לקראת הבחירות. המינוי של אוחנה הוא זמני, וכשר חדש הוא נעדר סמכויות ומוגבל, עניין שהוא מודע לו לחלוטין.

שנית, נתניהו קרץ באמצעות מקורבו נתן אשל לקבוצות שונות בחברה הערבית בניסיון למכור להן אשליה, לפיה קיימת הזדמנות לשיתוף פעולה בין הימין לבין הציבור הערבי בבחירות הנוכחיות. זאת, על בסיס ויתור הערבים על הזכויות הקולקטיביות שלהם בתמורה להשקעה בחינוך, בכלכלה ובביטחון פנים (בסוגיית האלימות).

הקריצות הללו מגרות כמה מאלה השואפים לזכות במושב בכנסת, על מטרותיהם השונות, האינטרסים השונים שלהם ונטיותיהם הליברליות.

במקביל, ממשיך נתניהו להפיץ שקרים והכפשות כדי להחדיר ייאוש בקרב המצביעים הערבים. הוא מציג את חד"ש והמפלגות הערביות כבלתי לגיטימיות, שיש להחליפן באחרות שיהיו מוכנות למזער את העיסוק בשאלה הפלסטינית בתמורה לשיפורים מסוימים בתחומי החינוך, הכלכלה והביטחון האישי.

קריצה זו נועדה לעודד אנשים מסוימים להקים מפלגה ערבית אלטרנטיבית, שתפגע בהתלכדות של האזרחים הערבים-הפלסטינים בישראל סביב הרשימה המשותפת, ותדחק אחרים שלא להשתתף בבחירות. כך היא תשרוף כמות גדולה של קולות ותחליש את הרשימה המשותפת.

שלישית, בניסיונו למנוע מליברמן להגדיל את ייצוגו בכנסת, ולאחר שהבין שהאלקטורט הפוטנציאלי של ליברמן מגיע מחוגי הימין החילוני ושונא הדתיים (קהלים שאליהם פונה ליברמן עצמו בדבריו ובסדר היום שלו), נזכר נתניהו לפתע בראש העיר טבריה, הימני, החילוני, הפופוליסט ו"זולל הדתיים".

נתניהו הביע תמיכה ברון קובי ועודד אותו להקים מפלגה שמטרתה לצמצם את הקולות שיזלגו לליברמן. הוא חותר

אשל (משמאל) ונתניהו (צילום: לע"מ)

לשרוף אותם לטובת המפלגה הגדולה יותר, הליכוד. במילים אחרות, נתניהו הצליח לשכנע את ראש העיר טבריה להקים מפלגת קש שכל תכליתה היא שריפת קולות.

רביעית, נתניהו מינה שרים זמניים במטרה לרצות קבוצות גדולות מאנשי הליכוד, ואף להרגיע את שותפיו הקואליציוניים לשעבר ולעתיד.

הוא מינה את ח"כ דוד אמסלם (הליכוד) לשר התקשורת על מנת לרצות חוגים פופוליסטיים במפלגתו. הוא גם מינה את ח"כ בצלאל סמוטריץ' (איחוד הימין) לתפקיד שר התחבורה ואת ח"כ רפי פרץ (איחוד הימין) לתפקיד שר החינוך, כדי להרגיע את הציונות הדתית ולחזקה בבחירות.

עד למועד הבחירות נהיה עדים לצעדים קונקרטיים יותר, מתוחכמים יותר וזדוניים יותר מצד נתניהו, וזאת במטרה להשיג ניצחון בקרב האחרון שלו ושל כל מה שהוא מייצג, אך לא פחות מכך - גם במאבקו של ראש הממשלה בהקשר של אישומיו הפליליים ועניינו האישיים.

במישור האזורי, נתניהו פועל נמרצות לחיסול הסוגיה הפלסטינית ונעזר לשם כך בחבריו הישנים־חדשים, השליטים הערבים הריאקציוניים, ובאשליית "השלום הכלכלי" כפי שזו מנוסחת ב"עסקת המאה", שתצא לדרך אם יתפוס שוב את כס ראש הממשלה.

כולנו חייבים להתגייס לחסימת דרכו של נתניהו. הדרך האפשרית היחידה בעת הנוכחית לממש זאת היא לשים את כל כובד משקלנו האלקטורלי כאזרחים ערבים־פלסטינים, בעלי זכויות קולקטיביות ואינדיבידואליות, נגד נתניהו, תוך מאבק משותף יחד עם הכוחות הדמוקרטיים היהודיים.

על כל מגרעותיה, ולמרות כל הצרות שליוו את חבלי הלידה המחודשת שלה, הרשימה המשותפת היא הרשימה היחידה שתוכל לעזור בהשגת מטרות אלה כעת.

משמעות סיפוח קשמיר

מאז 5 באוגוסט נמצאת קשמיר שבצפון-מערב הודו תחת מצור. החיים שותקו, התיירים סולקו וכחצי מיליון חיילים הודים חולשים על המדינה. רשתות האינטרנט וקווי הטלפון נותקו; עוצר הוטל על הערים; מאות פוליטיקאים מכל המפלגות מוחזקים במעצר בית; והמשטרה המקומית פורקה. כך נמנע מהעולם מידע על הקורבנות הרבים.

הודו מתעללת בקשמיר והאו"ם עוצם עין (איור: תאלד חוסיין)

בספרו של סייד קשוע, "ויהי בוקר", מופיע תיאור דומה של מצור. בסופו מגלים תושבי המשולש שאיבדו את אזרחותם הישראלית וסופחו למדינת פלסטין, בלי שנשאלו לרצונם. מצב דומה התרחש בפועל בשבוע שעבר בהודו שתחת שלטון הנשיא נרנדה מודי ומפלגתו הימנית והלאומנית-הינדית. קשמיר איבדה את מעמדה המיוחד כמדינה בהודו, פוצלה לשני חבלים והוכפפה ישירות לשלטון המרכזי.

עצמאות הודו משלטון בריטניה ב-1947 הייתה מלווה בחלוקת תת-היבשת ההודית לשתי מדינות: הודו ופקיסטן. בהנהגת הליגה המוסלמית ועלי ג'ינא, הוקמה פקיסטן כמדינה מוסלמית. הודו לעומתה, תחת מפלגת הקונגרס בהנהגת גנדי ונהרו כוננה כמדינת כל תושביה על בסיס חוקה חילונית. תחת שלטון בריטי, הייתה קשמיר נסיכות נפרדת. כשהחלו כוחות לא-סדירים לכבוש ב-1947 חלקים ממנה, מיהר המהרג'ה הרי סינג' לבקש להסתפח להודו. כיום מחזיקה פקיסטן בכשליש משטח קשמיר, סין בכ-15% והודו בכל היתר (כמחצית).

ג'אמו-קשמיר היא המדינה היחידה בין 29 המדינות המרכיבות את האיחוד ההודי שיש בה רוב מוסלמי. למדינת קשמיר היה סטטוס מיוחד. ייחוד זה עוגן בסעיף 370 בחוקת הודו, שהתיר לקשמיר לכונן חוקה משלה, לעצב דגל משלה ולקיים ממשל אדמיניסטרטיבי נפרד.

ב-1954 בוטלה האספה המכוננת והייחוד שקיים בסעיף 370 הפך, בצו נשיאותי, חלק מחוקת הודו. בין השינויים שנכללו נמצא סעיף A-35. סעיף זה מגדיר זכויות מיוחדות לתושבי קבע בקשמיר: הזכות לקנות ולהוריש נדל"ן ומקרקעין בקשמיר, הזכות לבחור ולהיבחר, זכאות לתעסוקה במשרות ממשלתיות, זכאות להטבות בשכר לימוד ובבריאות.

הודו ופקיסטן ניהלו בקשמיר שתי מלחמות. גבול הפסקת האש נקרא קו השליטה (בדומה לקו הירוק). האו"ם קרא לפינוי הכוחות החיצוניים מקשמיר כדי לאפשר לקשמירים להחליט על רצונם בעצמם, אך החלטה זו לא מומשה. הודו מתנגדת לבינאום שאלת קשמיר, ורואה אותה כבעיה של התערבות "טרוריסטים" פקיסטנים.

הודו מקיימת בקשמיר משטר דיכוי צבאי. למן 1988 ישנה התנגדות פוליטית ואלימה לשלטון ההודי (האינתיפאדה הקשמירית). ב-30 השנים האחרונות גבתה ההתנגדות בין 20,000 ל-60,000 קורבנות. למרות שיש התערבות של קבוצות ג'יהאדיסטיות מבחוץ, מאפיינת את ההתקוממות בשנים האחרונות דווקא השתתפות קשמירית מוגברת.

מפלגתו של הנשיא מודי דוגלת בהינדיותה של הודו כולה. "אומתיות הודית" (Hindu-Rashtra) היא מושג אינטגרלי במצע שלה, הקורא לבסס לאומיות על גזע, תרבות ודת (בדומה לזרמי "היהדות הפוליטית"). היא נתפשת כמטרה פוליטית הדורשת טרנספורמציה סוציו-תרבותית ופוליטית של הודו. מפלגת הימין הקיצוני רואה באסלאם דת ותרבות כובשות חיצוניות, ומתנגדת להיותה של הודו מדינה חילונית.

מודי עצמו מזוהה עם הסתה לביצוע פרעות במוסלמים. כבר לפני הבחירות האחרונות שהיו במאי, ובהן ניצחה מפלגתו בגדול, רמז מודי על כוונותיו לשנות את מעמדה של קשמיר. השבוע מימש את הבטחתו.

החשש הוא שביטול המדינה הוא שלב בדרך להצפת קשמיר במתנחלים הינדים, כשם שעשתה סין בטיבט. מפלגת הקונגרס הליברלית לא התנגדה באופן ברור ומאוחד לסיפוח קשמיר. הדבר מלמד על מצבה העגום של מפלגה זו.

השמאל בהודו מגנה את השינויים וקורא לפעולות מחאה. דומה כי הפעולות החד-צדדיות איחדו את אוכלוסיית קשמיר כולה נגד ממשלת הודו הלאומנית. יש לחכות ולראות מה יקרה כשיוסר העוצר. אפשר לצפות שהשינוי החוקתי הנידון עתה בביהמ"ש העליון לחוקה בהודו יחריף את ההתקוממות.

מודי לא נועץ בטרמפ לפני השינוי. פקיסטן פנתה לאו"ם. סכנת המלחמה באסיה גברה. בהקשר זה חשוב לזכור: גם לנתניהו, חברו של מודי, יש תכניות לסיפוח חד-צדדי של השטחים הכבושים.

אבישי ארליך

המפלגה הקומוניסטית מגנה את הסיפוח

המפלגה הקומוניסטית של הודו גינתה (5.8) בתוקף את הצעד האנטי-דמוקרטי של ממשלת הודו לשנות את הסטטוס קוו של ג'אמו-קשמיר, בלי לשאול לדעתו של העם הקשמירי.

"פירוק מדינת ג'אמו-קשמיר לטריטוריות שונות באיחוד ההודי, בלי דיון כנדרש בפרלמנט – היא חבלה בפרקטיקה הפרלמנטרית ובפרוצדורה המדינית ויצירת תקדים אנטי-דמוקרטי. אלה הם צעדים רגרסיביים, המנוגדים לחוקה, והמובילים להרס העקרונות הפדרליים של המדינה", מסרה.

בגילוי הדעת שפרסמה מזכירות המפלגה נכתב: "אנו קוראים לכל סניפי המפלגה הקומוניסטית ההודית לארגן מחאה, יחד עם כל כוחות השמאל, הקדמה והדמוקרטיה, ולהתנגד לצעדים האנטי-דמוקרטיים של ממשלת מודי.

"המפלגה הקומוניסטית של הודו סבורה שמטרת הצעד - להסיח את דעת העם מהנסיגה בכלכלה ההודית. על כולנו להתנגד לצעד: הסלמה במדינת ג'אמו-קשמיר ואי-יציבות אזורית סותרות בחריפות את האינטרס הלאומי".

הרמב"ם: בין יהדות לאסלאם

פרופסור יואל קרמר (1933-2018) לא זכה לראות את מחקרו המקיף על הרמב"ם, שראה אור בעברית ב-2019 בהוצאת רסלינג. ספר זה, בן 593 עמודים, מגולל את סיפור חייו של הרמב"ם באנדלוסיה ובמצרים (תוך חלוקת חייו במצרים לשלוש תקופות שונות).

קרמר מתייחס לשאלות ולתתי-שאלות רבות: כיצד נחוותה התרבות היהודית באנדלוסיה, האם קידוש השם קודם להישרדות, האם הרמב"ם התאסלם ומדוע גר בארץ "נוכרייה". כמו כן, ישנם תתי פרקים העוסקים בפרשנות המשנה, בצלאח אל-דין והשושלת האיובית, בטיפול בענייני הקהילה היהודית במצרים, באיגרת תימן שכתב, בספריו משנה תורה ומורה נבוכים, ובמאמרו על תחיית המתים.

הרמב"ם נזכר בספר בכינויו, בשמו ובייחוסו המלא בערבית: אל-ראיס אבו עמראן מוסא אבן מימון אבן עובידאללה אל-קורטובי אל-אסראילי. משמח לראות התייחסות לתרבותו הערבית של הרמב"ם – דווקא בימים שבהם גילויי הגזענות מתרבים, חוקים קיצוניים מאושרים, והממשלה נוקטת במדיניות של פילוג, שיסוי והסתה.

בהקשר זה, קרמר מתייחס לשאלה אם הרמב"ם אכן התאסלם. הוא נעזר בעדויותיהם של כמה תאוריטיקנים, שהכירו את הנשר הגדול, או שחקרו את מפעל חייו מאוחר יותר: יוסף בן יהודה, אבן עקנין, אבו אל-ערב אבן מועישה, אל-קאדי אל-פאדל (שהציל את חייו של הרמב"ם), אבן אל-עדים, אבן אוסיבעה, אברהם (בנו של הרמב"ם) ועוד.

שאלה זו נותרת פתוחה, אך ברור כי הרמב"ם זכה בתארים רבים של כבוד בזכות ולא בחסד ("ממשה עד משה לא קם כמשה") – בין אם שמר על יהדותו, בין אם התאסלם, ובין אם העמיד פני מוסלמי, כשם שמקובל היה אז מחמת רדיפה.

הרמב"ם ידע להתפלמס, ובחר שלא להתרפס בפני השלטון. עולה מהקריאה בספרו של קרמר, כי הרמב"ם לא היה מלחך פנכה שניסה ליהנות ממנעמי הממסד. את מלאכתו המחשבתית עשה במישרין וללא מתווכים; בריש גלי, ולא "אחד בפה ואחד בלב". היום, 800 שנה לאחר מותו, משנתו היא עדיין כר פורה לניתוחים ולפולמוסים. איני מסנגר, חלילה, על שום משטר חשוך או פונדמנטליסטי – לא בימי הביניים ולא בעת החדשה. לצערי הרב, כל משטרי המזרח התיכון נגועים עד עתה בפונדמנטליזם זה.

החוקר המנוח עשה עבודת נמלים, חתר ולא ויתר, נכנס למבויים סתומים כדי לפענח סודות כמוסים והגיש לקוראים ממצאים שיכולים היו להיעלם מהעולם.

שאלה אחת בכל זאת נותרה לא פתורה: מדוע החברה שלנו מידרדרת מטה וחיה תחת משטרים חשוכים? דרושים גואלים ומושיעים, ולא משיחי שקר ושבר, המציעים לנו גאולה בבחינת "תמות נפשי עם פלשתים" (שופטים ט"ז, ל). בהמשך לקריאה, נכנסתי למנוע החיפוש "גוגל" בערבית. לא נדהמתי לגלות ערכים רבים בשבחו של הפילוסוף, שהיה (ועודנו) נערץ בעולם המוסלמי, וזכה באהדה ובהוקרה מאין כמותן.

שיפוץ בתי מגוריו, הן בעיר פס המוגרבית והן בקהיר, נעשו תוך השקעת ממון רב. ביתו במצרים שופץ לאחרונה ב-1986 והוא נושא את שמו בגאון.

ואם כבר בשמות עסקינן, בית החולים רמב"ם בחיפה נשא את שמו של ד"ר נאיף חמזה עד 1948, עת הוחלף שמו. חמזה היה רופא לבנוני שניהל את ביה"ח לפני קום המדינה.

ערב קום המדינה, בנה חמזה בית מפואר ורחב ידיים ברחוב

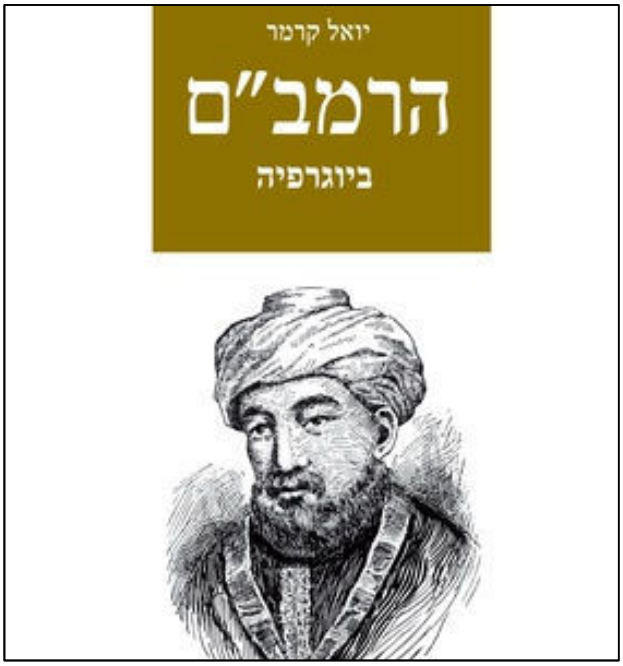

הפרסים שבחיפה. הבית מתנשא לגובה של ארבע קומות עם חצר, והוא עדיין עומד על תילו. חברת עמידר השתלטה עליו ב-1948, ולאחר מכן מכרה אותו לגורמים פרטיים, וגרים בו כעת דיירים יהודים וערבים.

אלה לקחו יוזמה, והציבו שלט בכניסה: "זה היה ביתו של ד"ר נאיף חמזה, בן העדה הדרוזית שניהל את בית החולים של חיפה עד 1948". ניתן רק לשאול אם הנהלת ביה"ח רמב"ם שבחיפה תאזור אומץ ותנציח את שמו של ד"ר חמזה בדרך כלשהי בבית החולים.

"הרמב"ם - ביוגרפיה" מאת יואל קרמר, מאנגלית: שונמית ליפשיץ, רסלינג, 2019, 593 עמ'.

נימר נימר

לקראת שביתה: עובדי משרד התרבות והספורט הכריזו על סכסוך עבודה

עובדי משרד התרבות והספורט הכריזו סכסוך עבודה ומתכננים לשבות – כך נמסר באתר הספורט "וואן". העובדים מתנגדים להעתקת המטה למשרד חדש, שאמור להיפתח במרכז ירושלים. ועד העובדים מנסה להוביל לפתרון בתיאום עם הסתדרות ומקווה שראשי המשרד ימנעו את המעבר.

בעקבות החלטת הממשלה, המורה לכל משרדי הממשלה להעתיק את פעילותם לירושלים, אמור גם מטה משרד הספורט לחפש בית חלופי.

אלא שהמשרד מצא מקום חדש באזור גשר המיתרים שבעיר, במשרדי חפציבה. בשנים הקרובות צפויות באזור עבודות בנייה מסיביות ושיבושי תנועה קשים. המשמעות היא שיהיה קשה מאוד להגיע אליו, ולדברי העובדים תהא פגיעה משמעותית גם בהם וגם בפונים לשירותי המשרד שלא ירצו להגיע אליו לפגישות ולישיבות. זאת, פחות משנה לפני המשחקים האולימפיים בטוקיו.

השקת הרשימה המשותפת

ביום שלישי (20.8) תיערך הפתיחה של קמפיין הבחירות של הרשימה המשותפת בשפה העברית. הקמפיין של הרשימה המשותפת, שהתגבשה מחדש לאחר הסכם בין ארבע המפלגות (חד"ש, התנועה האיסלמית, בל"ד ותע"ל) יושק באירוע חגיגי באולם "סלמה" ברחוב הרצל בתל אביב-יפו (ר' מודעה בעמוד זה לפרטים נוספים).

"מול הפרדה, דיכוי, ניצול וכיבוש, התשובה שלנו היא שותפות על אמת. לכן אנחנו צריכים אתכן ואתכם איתנו, ברשימה המשותפת. מול מציאות של גזענות, אפליה, הסתה ודה-לגיטימציה של הציבור הערבי – שותפות היא האפשרות היחידה", נכתב בדברי ההזמנה לאירוע.

באירוע יטלו חלק מועמדי הרשימה איימן עודה, מטאנס שחאדה, מנסור עבאס, עאידה תומא-סלימאן, עופר כסיף וסונדוס סאלח. את האירוע צפויה להנחות המתרגמת והפובליציסטית אורלי נוי.

החל מבצע גירוש ילדי העובדות הפיליפיניות

רוזמרי, עובדת מהפיליפינים, ובנה רוהן בן ה-13 שנולד בישראל הועלו השבוע (13.8) על מטוס וגורשו מהארץ. זאת, לאחר שבית המשפט העליון אישר את הגירוש כחלק מהחלטת רשות האוכלוסין וההגירה לגרש כמאה עובדות, כמו גם את ילדיהן שנולדו והתחנכו בישראל.

בצהרי אותו היום נערכה הפגנה מחוץ למתקן המעצר יהלום בנמל התעופה בן גוריון. בהפגנה השתתפו עשרות פעילים נגד הגירוש, ביניהם ח"כ עופר כסיף (חד"ש, הרשימה המשותפת), שולה קשת ומוריה שלומות, חברות מועצת העיר ת"א-יפו מטעם הסיעה אנחנו העיר, סיעה-בת של חד"ש.

השניים יועדו לגירוש יממה קודם לכן, אולם הורדו מהמטוס עקב התנגדות פיזית עזה של האם. ח"כ כסיף נכח באותה העת בשדה התעופה, אך שוטרי ההגירה מנעו ממנו להיפגש עם השניים במתקן המעצר ובנמל התעופה.

הסרבן רומן לוין שוחרר

סרבן המצפון ופעיל הנוער הקומוניסטי רומן לוין (20, בת ים) שוחרר השבוע (12.8) מכלא 6. ועדה צבאית המליצה לשחררו מטעמי "אי-התאמה", לאחר שריצה יותר מ-80 ימי מחבוש.

לאחר שחרור לוין, נותרה כלואה הסרבנית מאיה ברנד-פיגנבאום. ברנד-פיגנבאום, בת 18 מקריית טבעון, נשלחה בשבוע שעבר ל-20 ימי מחבוש בשל סירובה. זו תקופת כליאתה השנייה, לה קדמו שבעה ימי מחבוש.

ח"כ כסיף קרא לחקירה פלילית של המעורבים ב"מחוז ירושלים"

ח"כ עופר כסיף (חד"ש, הרשימה המשותפת) קרא ליועץ המשפטי לממשלה, ד"ר אביחי מנדלבליט, להורות על חקירה פלילית של השוטרים שהטמינו את הנשק במסגרת צילומי הסדרה "מחוז ירושלים".

בשבוע שעבר חשף העיתונאי ניר חסון ("הארץ", 6.8) כי שוטרים שתלו נשק בביתו של תושב מזרח ירושלים ותיעדו את מציאתו בסדרה "מחוז ירושלים" של תאגיד השידור הציבורי. החיפוש המפוברק נעשה בביתו של סאמר סלימאן, תושב שכונת עיסאוויה שבמזרח העיר בנובמבר 2018. בסוף החיפוש קיבל סלימאן מהשוטרים דוח, שבו צוין כי בביתו "לא נתפס דבר". לעומת זאת, בסדרה "מצאו" השוטרים בביתו רובה מסוג אם-16 שהושתל לצורך הצילומים.

הרשימה המשותפת

השקת קמפיין הבחירות בשפה העברית

יום ג', 20 באוגוסט, 19:00, הרצל 91, ת"א-יפו

מועדון קולנוע בגדה השמאלית

הפורנוגרף - ברטנד בונלו

2001, איטליה (צרפתית; כתוביות באנגלית)

מוצ"ש, 17 באוגוסט, 20:00, אחד העם 70, ת"א

ת"ד 26205, ת"א 6126102, טל' 03-6293944, פקס 03-6297263, info@maki.org.il
אתר מק"י : www.maki.org.il , אתר חד"ש : www.hadash.org.il